

CYKL | FILMOWE PODRÓŻE
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 1–3

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Marcin Majkut

FILM | „BIURO DETEKTYWISTYCZNE LASSEGO I MAI. RABUŚ Z POCIĄGU”
reż. Moa Gammel

Lasse i Maja podejmują się kolejnej sprawy w ramach prowadzonego przez nich wyjątkowego Biura Detektywistycznego. Tym razem muszą rozwikłać zagadkę niedawnego napadu na pociąg w pobliżu Valleby. Wyjaśnienie tej sprawy przyczyni się do oczyszczenia z zarzutów niejakiego Ferdynanda Franssona i wskazania, kim jest prawdziwy złoczyńca. Uważni widzowie dostrzegą, jak pozytywne rozwiązanie jednej sprawy wpływa na inne, i jak pod wpływem takich zmian mogą odwracać się ludzkie losy.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami trzech tematów:

- Skutki niedoceniań innych
- Sprawiedliwość i jej konsekwencje
- Jaki mamy wpływ na życie swoje i innych?

Skutki niedoceniań innych

W filmie przewija się motyw podważania wiarygodności i sprawczości Mai i Lassego jako skutecznych detektywów. Przewodzi w tym przede wszystkim pani komendant policji, która wydaje się osobą bardzo pewną siebie i niepopelniającą błędów. To właśnie ona stwierdza, że dzieci są za małe do bycia detektywami, a ponadto można łatwo je oszukać. Jak się okaże, czasem bywa zupełnie odwrotnie. Skutki lekceważenia innych i sądzenia po pozorach można również zauważyć w podejściu do Ivara, miłego i przyjaznego konduktora, który ostatecznie okazuje się sprawcą napadów na pociągi, a co gorsza – egoistą przerzucającym odpowiedzialność za swoje zbrodnie na niewinnych.

W filmie przewija się określenie „zwodzenie kogoś”, które akurat w przypadku zachowania Ivara ma szczególny wydźwięk. Ivar tworzy złudzenie, że nie mógł brać udziału w napadzie (bierze zwolnienie lekarskie) oraz zachowuje się jak spokojny komendant, godny zaufania. Sprawia zatem wrażenie kogoś cichego, kogoś moglibyśmy sytuować poza kręgiem głównych podejrzanych, co zresztą się dzieje. Jego zachowanie ewidentnie nastawione jest na zwodzenie innych. Co można zrobić, żeby oprzeć się podobnym manipulacjom? Jak podpowiadają twórcy filmu, aby być skutecznym w tym, co się robi, należy skupiać się przede wszystkim na swoich zadaniach i dobrze je wypełniać. Jakiegokolwiek odstępstwa od tej zasady i wchodzenia na drogę uprzedzeń, a co za tym idzie – niesprawiedliwych i nierozsądnych ocen, może poprowadzić nas na manowce.

Pytania: Dlaczego pani komendant uważa, że Maja i Lasse nie mogą być detektywami? W jaki sposób ich wyklucza? W którym momencie pani komendant nie docenia Mai i Lassego oraz gdzie popełnia błąd? W jaki sposób zwodzi wszystkich Ivar? Na czym polega jego sekret, dzięki któremu jako podejrzany jest brany pod uwagę na samym końcu?

Sprawiedliwość i jej konsekwencje

Film pokazuje, że pozytywne działania, podyktowane szacunkiem do drugiego człowieka, a przede wszystkim zgodne z linią prawdy i sprawiedliwości, prowadzą do sprawiedliwych rozwiązań. Sprawiedliwość prezentowana jest jako lekarstwo na trudy życia poszczególnych bohaterów i zawirowania, które z tych trudów wynikają. Rozwiązanie zagadki napadów na pociągi ciągnie za sobą pozytywne skutki dla Klary, która może opuścić sierociniec, dla jej taty, który odzyskuje wolność i jest oczyszczony z zarzutów, oraz – oczywiście – dla Mai i Lassego, którzy doprowadzają do odkrycia, kim jest Marcepan odpowiadający za obrabowanie sejfów.

Dążenie do równowagi, jaką niesie ze sobą sprawiedliwość, jest jedną z podstawowych, ale i najtrudniejszych sfer ludzkiego życia. Często ociera się o różne pokusy łatwego i bezrefleksyjnego sposobu radzenia sobie z problemami, co zawsze niesie ze sobą konsekwencje przerzucania tego trudu na innych. Tak czyni Ivar, kierując podejrzenia na zupełnie niewinnego Ferdynanda, który w efekcie trafia do więzienia, a Klara – do sierocińca. Zwrócenie równowagi poprzez sprawiedliwe działania przywraca naturalny porządek.

Pytania: Jak Maja i Lasse dochodzą do rozwiązania sprawy napadu na pociągi? W jaki sposób zadziałała sprawiedliwość w momencie złapania i ujawnienia prawdziwego Marcepana w stosunku do Mai i Lassego? Jaka sprawiedliwość spotkała Ferdynanda i Klarę? Jaka sprawiedliwość spotkała Ivara?

Jaki mamy wpływ na swoje życie i innych

Różne zachowania bohaterów będą dla widzów ciekawą ilustracją do rozważań o tym, kto ma największy wpływ na nasze życie, i gdzie przebiega granica między samodzielnością a zależnością od innych. Jak pokazują przygody Mai i Lassego, czasami nie jesteśmy w stanie samodzielnie uporać się z wieloma przeszkodami, a prośenie kogoś o pomoc jest jak najbardziej na miejscu. Jak dobrze wiemy z różnych historii, w grupie pracuje się łatwiej, szybciej i bardziej efektywnie. Tak na przykład jest z Klarą, która prosi o pomoc Maję i Lassego, co skutkuje tym, że i Ferdynand musi zaufać młodym detektywom.

Ostatecznie jednak to nasze działanie i inicjatywa przesądzą sprawę. Maja i Lasse chcą być detektywami i w gruncie rzeczy od nich tylko zależy, czy nimi będą, czy nie. Jak pokazuje filmowa historia, ich droga obfituje w przeciwności, nie tylko związane z trudem zawodu detektywa, ale i sympatią osób trzecich i ich nastawieniem do dzieci. Maja i Lasse walczą o siebie i innych, ale także samodzielnie podejmują trudne decyzje, przeciwstawiając się złym zasadom, próbom sterowania przez otoczenie czy działaniom wykluczającym z różnych życiowych aktywności. Pisząc o trudnych decyzjach, warto przywołać zachowanie komisarza policji, który nie potrafi przeciwstawić się swojej szefowej i nie staje w obronie dzieci. Jego postępowanie wskazuje na zbyt dużą uległość wobec autorytetów, która – jak pokazują przygody Mai i Lassego – może oddalić nas od trzeźwego osądu sprawy i prawidłowych rozwiązań.

Pytania: Jak Maja i Lasse walczą o to, aby być detektywami? Jak przetwarzają kryzysy? Co robi Ferdynand, aby oczyścić się z zarzutów? Dlaczego komisarz policji nie staje w obronie młodych detektywów? Czy mógłby postąpić inaczej? Jaki wpływ na swoje życie ma Ivar?